

Tevredenheidsonderzoek ouders en leerlingen

De centrale loting en matching van de
Amsterdamse Kernprocedure 2023

In opdracht van:

Stichting ELK Amsterdam

Project:

2023.039

Publicatienummer:

2023.039-2322

Datum:

Utrecht, 20 juli 2023

Auteurs:

Marenne Massop MSc.

Lynn Smeets BA

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Doelstelling en aanpak	3
2	Resultaten tevredenheidsonderzoek	5
2.1	Voorlichting over de centrale loting en matching	5
2.2	Oriëntatie op aanbod van scholen	6
2.3	Opstellen voorkeurlijst.....	14
2.4	Aanmelding.....	18
2.5	Heroverwegingsfase	19
2.6	Hardheidsclausule.....	20
2.7	Tevredenheid met de plaatsing.....	20
2.8	Vragen, klachten en bezwaren.....	25
2.9	Tot slot.....	27
Bijlage 1.	Respons enquête.....	29
Bijlage 2.	Aanvullende uitsplitsingen	31

1 Inleiding

In opdracht van Stichting Elektronisch Loket Kernprocedure Amsterdam (ELK) onderzocht Dialogic de tevredenheid van ouders/verzorgers (hierna: ouders) en leerlingen met de Amsterdamse centrale loting en matching, een onderdeel van de Amsterdamse Kernprocedure 2023. In de Kernprocedure staan afspraken opgenomen tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in samenspraak met de gemeente Amsterdam over de overstap van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. De centrale loting en matching is het proces waarbij leerlingen een lotnummer toegekend krijgen en door een algoritme worden geplaatst op één van de scholen van de vooraf opgestelde voorkeurslijst. In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de doelstelling en aanpak van het onderzoek en beschrijven we de onderzoekspopulatie en steekproef.

1.1 Doelstelling en aanpak

De afgelopen acht jaar is er een tevredenheidsmeting uitgevoerd over de centrale loting en matching onder ouders, leerlingen, betrokkenen uit het primair en voortgezet onderwijs en enkele overige organisaties.¹ In 2020 en 2022 vond dit onderzoek in een 'afgeslankte vorm' plaats, waarbij enkel ouders en leerlingen zijn bevraagd over de uitvoering van de procedure en de tevredenheid met het plaatsingssysteem. Professionals uit het primair en voortgezet onderwijs zijn in deze jaren niet bevraagd. Omdat de procedure met betrekking tot de loting en matching ten aanzien van het vorig jaar ongewijzigd is ingezet, kon ook dit jaar het tevredenheidsonderzoek in 'afgeslankte vorm' plaatsvinden.

1.1.1 Vraagstelling

De centrale onderzoeksvraag kan als volgt worden geformuleerd:

In welke mate zijn de ouders en leerlingen die betrokken zijn bij de centrale loting en matching tevreden met het systeem (en de uitkomsten ervan)?

Deze vraagstelling is gelijk gebleven aan de vraagstelling van vorig jaar, opdat er waar relevant een vergelijking kan worden getrokken. We duiden enkele relevante wijzigingen:

1. Omdat de open dagen van de middelbare scholen dit jaar voornamelijk fysiek plaatsvonden, t.o.v. gedeeltelijk digitaal in 2022 en alleen digitaal in 2021 en 2020, zijn de vragen met betrekking tot de open dagen deels gewijzigd zodat deze aansluiten bij de aangepaste invulling van de open dagen.
2. Dit jaar vond voor het eerst sinds 2020 weer een ScholenArenA plaats. In dit kader zijn enkele vragen toegevoegd om de ervaringen hiermee in kaart te brengen.

1.1.2 Aanpak

Zoals gezegd bestaat de aanpak uit bevraging van ouders en leerlingen. Concreet kregen deelnemers aan de loting en matching 2023 in mei 2023 een uitnodiging toegezonden waarin zij gevraagd werden een online vragenlijst in te vullen.

¹ De onderzoeken werden uitgevoerd door Panel Inzicht (2015) en Dialogic (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 en 2022).

In totaal hebben 948 ouders en 557 leerlingen deze vragenlijst ingevuld. De vragenlijst is daarmee ingevuld door 12% van alle ouders en 7% van alle leerlingen die dit jaar deelnamen aan de centrale loting en matching (n = 7.779). De respons is dit jaar lager dan vorig jaar (2022). Toen is de vragenlijst ingevuld door respectievelijk 18% en 13% van alle ouders en leerlingen die deelnamen aan de centrale loting en matching (n = 7.943). De steekproef is dit jaar echter nog steeds voldoende groot om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de tevredenheid met de centrale loting en matching.

Net als in voorgaande jaren verschilt de respons wel afhankelijk van het schooladvies van leerlingen. Van de ouders die de vragenlijst hebben ingevuld heeft 70% een kind met een havo, havo/vwo of vwo advies. 22% heeft een kind met een vmbo-t of vmbo-t/havo advies en slechts 8% heeft een kind met een vmbo-b, vmbo-b/k of vmbo-k advies. Met name leerlingen met een havo, havo/vwo en vwo advies zijn dus oververtegenwoordigd in dit onderzoek. Ook is het aannemelijk dat de vragenlijst vooral is ingevuld door een groep ouders die online vaardig is en de Nederlandse taal beheerst. Hierdoor zijn de resultaten mogelijk minder representatief voor (ouders van) leerlingen met bepaalde schooladviezen en ouders die minder online- of taalvaardig zijn.

Bijlage 1 geeft een compleet overzicht van de respons, inclusief enkele achtergrondgegevens van de steekproef en de totale populatie deelnemers van de loting en matching. Ook wordt de uitslag van de loting en matching vergeleken met het plaatsingsaanbod binnen de steekproef. De (ouders van) leerlingen die zijn geplaatst op een school die lager op de voorkeurslijst stond zijn oververtegenwoordigd binnen de steekproef.

De antwoorden op de vragenlijst vormen de basis voor hoofdstuk 2 dat de onderzoeksresultaten weergeeft. Over het algemeen zijn ouders en leerlingen dit jaar even positief over de centrale loting en matching als in 2022. Bijna alle onderdelen van het proces worden dit jaar vergelijkbaar of enigszins beter beoordeeld. Ouders en leerlingen zijn met name positiever over de open dagen, aangezien deze dit jaar weer fysiek plaatsvonden. Ook de ScholenArena werd positiever beoordeeld dan de vorige editie in 2020.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 aggregeren we informatie die we hebben opgehaald in de online bevraging van ouders en leerlingen.

De volgende documenten geven relevante input over de onderzoekscontext:

- Documenten Kernprocedure 2023 (bijv. Kernprocedure overstap PO-VO 2023, Tijdspad Kernprocedure 2023).
- Resultaat centrale loting en matching 2023 (Persbericht centrale loting en matching 2023).

2 Resultaten tevredenheidsonderzoek

In dit hoofdstuk staan we stil bij de resultaten op de bevraging van ouders en leerlingen. De resultaten zijn geclusterd rondom de verschillende stappen in het plaatsingssysteem:

1. De voorlichting over de centrale loting en matching
2. Oriëntatie op aanbod van scholen
3. Opstellen voorkeurslijst
4. Aanmelding
5. Afrondingsfase
6. Behandelfase
7. Heroverwegingsfase

De afrondingsfase en behandelfase worden in dit rapport buiten beschouwing gelaten, aangezien hier geen vragen over zijn gesteld in de online vragenlijst.

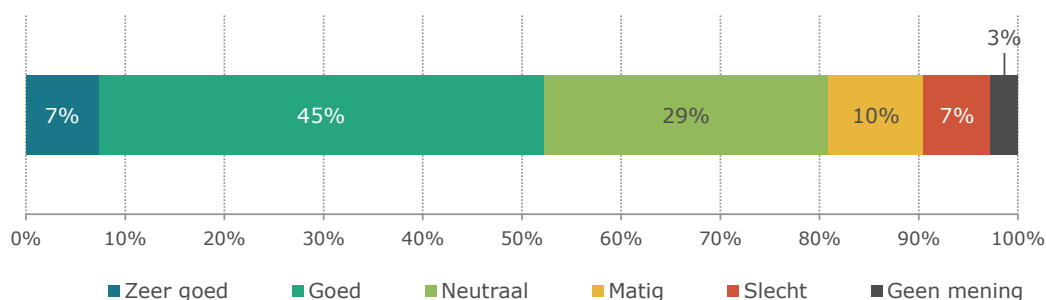
Tot slot zoomen we in op een aantal topics: de hardheidsclausule, tevredenheid met de plaatsing en oordeel over vraagloketten en de klachten- en bezwarenprocedure.

2.1 Voorlichting over de centrale loting en matching

In deze paragraaf gaan we in op de informatievoorziening over de centrale loting en matching. Hierbij kijken we naar de duidelijkheid omtrent het doel van de loting en matching en informatievoorziening richting ouders vanuit de basisscholen.

2.1.1 Oordeel van ouders over informatievoorziening

De informatievoorziening over het *doel* van de centrale loting en matching wordt door een deel van de ouders als goed (45%) tot zeer goed (7%) ervaren. 10% van de ouders vindt de informatievoorziening over het doel van de loting en matching matig en 7% ervaart dit als slecht (zie Figuur 1). Ten opzichte van vorig jaar (2022) geven de ouders aan beter geïnformeerd te zijn. Toen gaf 36% van de ouders aan de informatievoorziening over het doel als goed te ervaren en 8% als zeer goed. Ook gaven meer ouders aan de informatievoorziening matig (14%) of slecht (10%) te vinden.

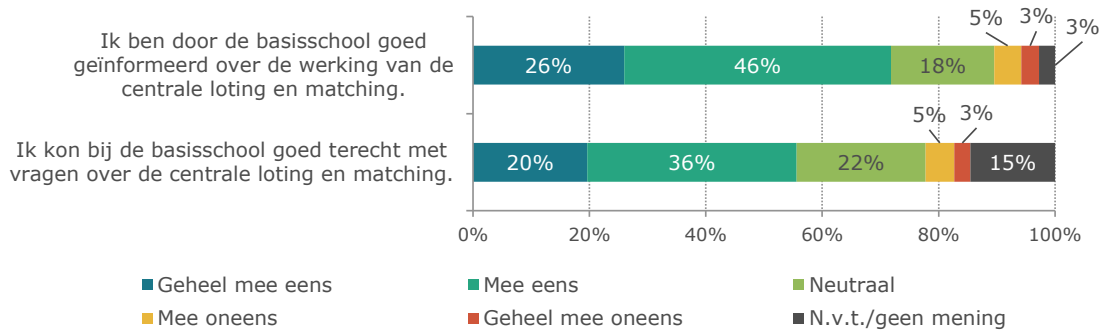

Figuur 1. Oordeel ouders communicatie doel loting en matching (n=948)

Informatieverstrekking door basisschool

De basisschool speelt een belangrijke rol in de voorlichting van ouders over de centrale loting en matching. Het grootste deel van de ouders geeft aan goed door de basisschool geïnformeerd te zijn over de werking van de centrale loting en matching (72%). 8% van de ouders

vindt de informatievoorziening door de basisschool niet goed. Zij geven onder anderen aan dat zij weinig of geen informatie hebben ontvangen vanuit de basisschool (n = 21). Daarnaast geeft een kleine meerderheid van de ouders (56%) aan goed bij de basisschool terecht te kunnen met vragen over de centrale loting en matching. 8% van de ouders is het hier niet mee eens (zie Figuur 2). Een deel van deze geeft aan dat de basisschool zelf niet deskundig genoeg was om de vragen te beantwoorden (n = 15). Ook gaven enkele ouders aan dat ze behoefte hadden aan een informatieavond (n = 4).

Figuur 2. Oordeel ouders informatievoorziening vanuit basisscholen (n=948)

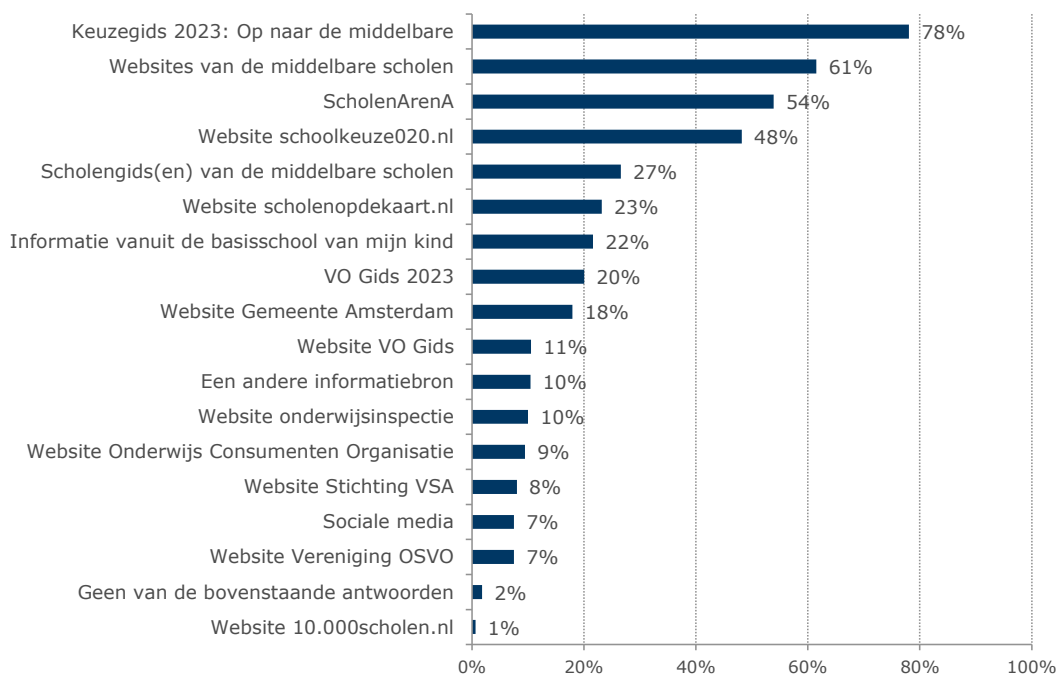
Vorig jaar (2022) werd de informatieverstrekking door de basisschool vergelijkbaar beoordeeld door de ouders. Toen gaf 69% van de ouders aan door de basisschool goed geïnformeerd te zijn over de werking van de centrale loting en matching en 52% gaf aan bij de basisschool goed terecht te kunnen met vragen. 10% van de ouders gaf in 2022 aan dat ze niet goed geïnformeerd waren over de werking van de centrale loting en matching, en 10% gaf aan dat ze met vragen niet goed terecht konden bij de basisschool.

2.2 Oriëntatie op aanbod van scholen

Alle leerlingen die de overstap maken naar het voortgezet onderwijs ontvangen vanuit stichting ELK de *Keuzegids 2023: Op naar de middelbare* (hierna: keuzegids). Daarnaast zijn er vele andere informatiemiddelen beschikbaar voor leerlingen en ouders om zich te oriënteren op het aanbod van scholen, zoals bijvoorbeeld de websites en scholengidsen van de individuele scholen en verschillende voorlichtingswebsites (zoals schoolkeuze020.nl en scholenopdekaart.nl). Dit jaar vond ook voor het eerst sinds 2020 weer de ScholenArenA plaats: een scholenmarkt waar ouders en leerlingen kennis kunnen maken met Amsterdamse middelbare scholen.

2.2.1 Gebruik van informatiemiddelen door ouders en leerlingen

Aan ouders is gevraagd welke informatiekanalen zij hebben gebruikt om zich te oriënteren op het aanbod van middelbare scholen (zie Figuur 3). De Keuzegids (78%), websites van middelbare scholen (61%), de ScholenArenA (54%) en de website schoolkeuze020.nl (48%) worden het meest gebruikt. Door de introductie van de ScholenArenA en de website schoolkeuze020.nl zijn de scholengidsen van middelbare scholen naar plek 5 gezakt (t.o.v. plek 3 in 2022). Het gebruik hiervan is echter niet significant gedaald (27% in 2023 t.o.v. 30% in 2022). Andere informatiekanalen zijn ook in vergelijkbare hoeveelheid gebruikt ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 3. Gebruik van informatiemiddelen ouders (n=948) (meerdere antwoorden mogelijk)

10% van de ouders geeft aan een andere bron te hebben gebruikt. Zij geven onder andere aan informatie te hebben verzameld via vrienden (n = 16), familie (n = 4), kennissen (n = 8) en andere ouders (n = 16). Ook de open dagen (n = 13) en Youtube-filmpjes (n = 4) worden door enkele ouders genoemd.

Oordeel ouders over de kwaliteit en bruikbaarheid van informatiemiddelen

Aan de ouders is vervolgens gevraagd welk rapportcijfer zij de gebruikte informatiemiddelen geven². Ouders zijn over het algemeen te spreken over de kwaliteit en bruikbaarheid van de informatiemiddelen: de informatiemiddelen worden allemaal beoordeeld met minimaal met een 7 gemiddeld (zie Figuur 4).³ De informatievoorziening vanuit de basisschool scoort het hoogst, met een 7,94 gemiddeld. De Keuzegids en de website scholenopdekaart.nl volgen kort daarop met een 7,90 en een 7,86. De oordelen over de informatiebronnen verschillen nauwelijks in vergelijking met vorig jaar (2022)⁴. Het oordeel van de ouders verschilt per

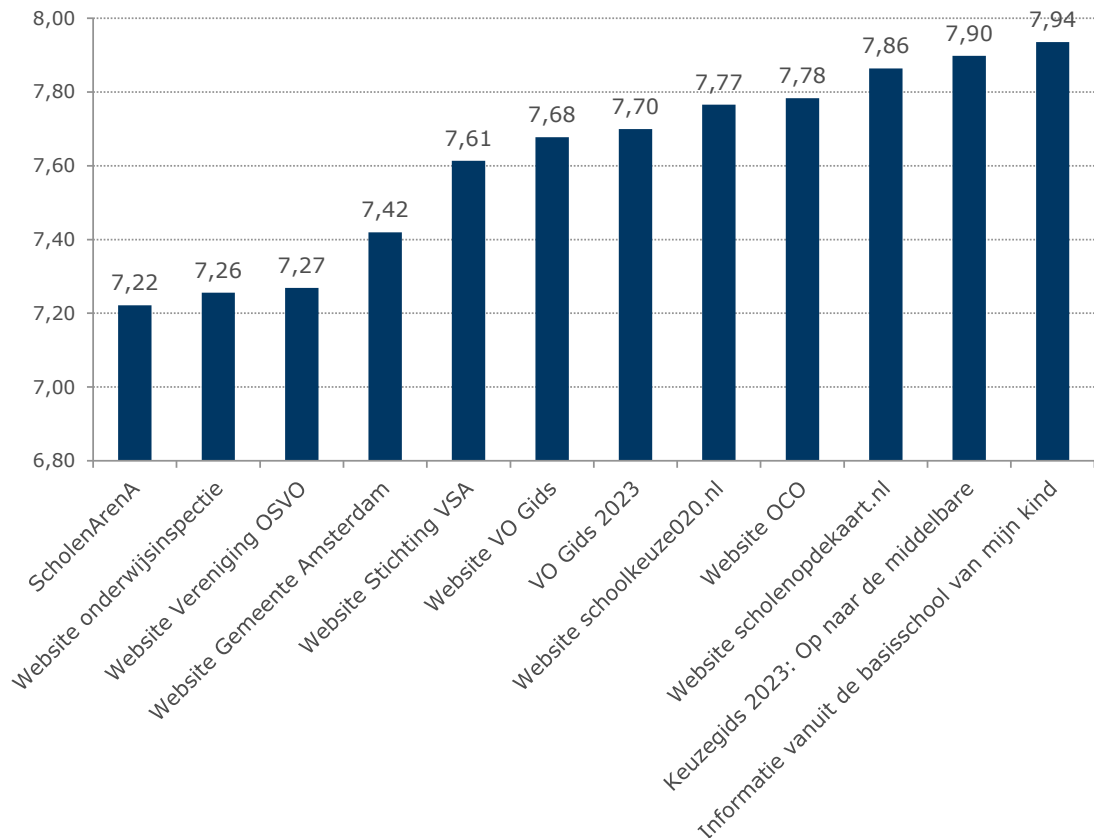
² Ouders hebben dus enkel de informatiemiddelen beoordeeld die zij ook daadwerkelijk hebben gebruikt, m.u.v. websites van middelbare scholen, scholengidsen van middelbare scholen en sociale media aangezien het niet goed mogelijk is om een gemiddeld cijfer te geven voor bijv. alle scholengidsen.

³ Ook de website 10.000scholen.nl krijgt een gemiddeld cijfer van 7,67. Deze is echter niet weergegeven in Figuur 4 vanwege de lage respons (n=6).

⁴ Er is geen vergelijking mogelijk in de beoordeling van de ScholenArenA en de website schoolkeuze020.nl omdat deze informatiebronnen niet bestonden in 2022. Ook zijn ouders in 2022 niet gevraagd om de informatievoorziening vanuit de basisschool te beoordelen. Hier is ook geen vergelijking mogelijk.

informatiemiddel maximaal 0,3 punten en vrijwel alle informatiebronnen worden beter beoordeeld dan in 2022.

De ScholenArenA wordt met een 7,22 gemiddeld het minst positief beoordeeld. In 2020 vond voor het laatst een ScholenArenA plaats. In 2020 werd deze beoordeeld met een 6,7. Er is dus een verbetering zichtbaar in de beoordeling van de ScholenArenA.

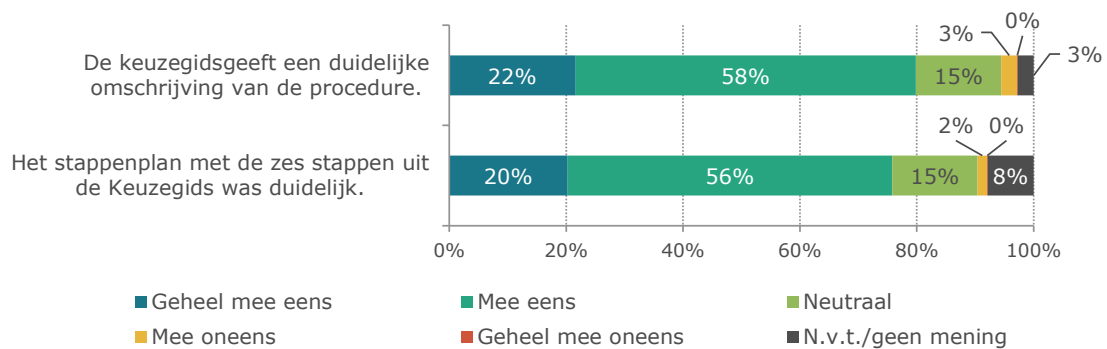

Figuur 4. Rapportcijfer ouders per gebruikt informatiemiddel (het aantal respondenten dat een cijfer heeft gegeven verschilt per informatiemiddel)

De kans bestaat dat ouders die de vragenlijst invullen typisch een groep betreft die online vaardig is en de Nederlandse taal beheerst. Het overwegend positieve beeld in Figuur 4 is daarom wellicht niet representatief voor de totale populatie die deelneemt aan de loting en matching.

De Keuzegids voortgezet onderwijs Amsterdam

De ouders die gebruik hebben gemaakt van de Amsterdamse Keuzegids zijn, net als vorig jaar (2022), te spreken over zowel de duidelijke omschrijving van de procedure als het stappenplan die in de gids worden weergegeven (zie Figuur 5). 80% van de ouders vond de omschrijving van de procedure van de centrale loting en matching duidelijk (78% in 2022) en 76% van de ouders vond het stappenplan duidelijk (70% in 2022). 3% van de ouders vond de omschrijving van de procedure onduidelijk en 2% van de ouders vond het stappenplan onduidelijk (beide waren 3% in 2022). Opvallend is dat er dit jaar vrijwel geen ouders zijn die het geheel oneens waren met beide stellingen over de Keuzegids (beide 0,1%).

Figuur 5. Oordeel ouders over de Keuzegids (n=740)

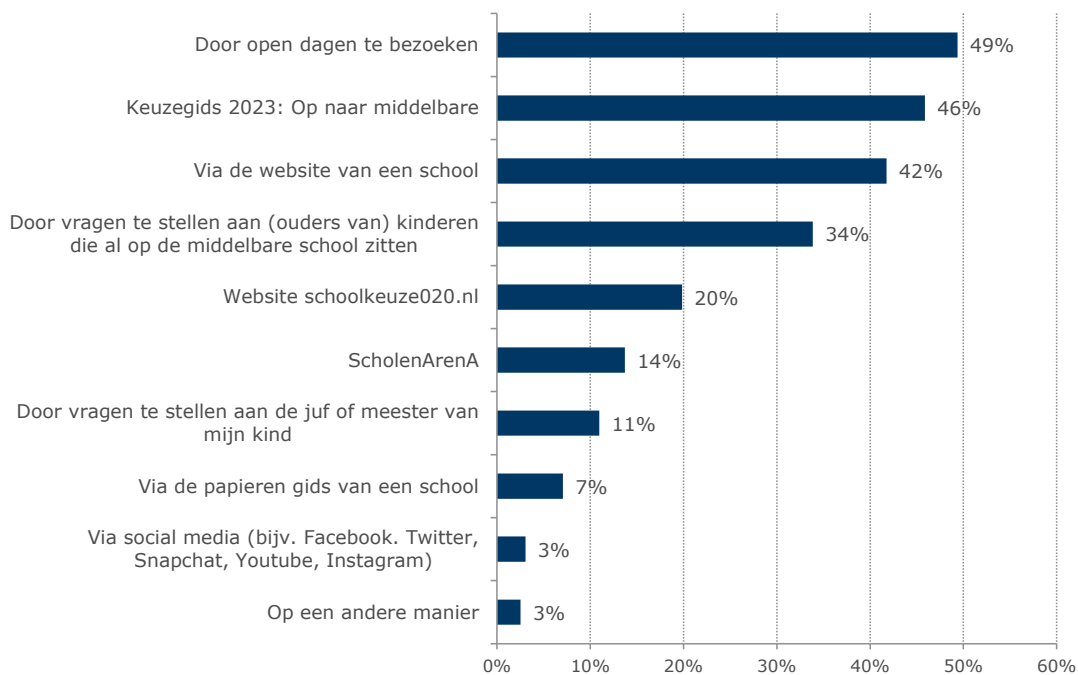
Van de ouders die gebruik hebben gemaakt van de Keuzegids gaf 17% aan dat zij informatie miste in de Keuzegids. De ouders die informatie miste in de Keuzegids gaven onder meer aan dat ze de informatie over scholen summier en/of weinig onderscheidend vonden (n = 7). Enkele ouders hadden behoefte aan meer informatie over de vakken die op scholen worden aangeboden (n = 5) en de zorg die wordt aangeboden (n = 3), bijvoorbeeld voor kinderen met dyslexie. Een deel van de ouders had graag meer informatie gezien over de open dagen (n = 11).

Voorkeur informatievoorziening over scholen

Ouders zijn gevraagd om aan te geven welke informatiebronnen zij het liefst gebruiken om informatie te verzamelen over scholen (zie Figuur 6). 49% van de ouders geeft aan het liefst gebruik te maken van open dagen van scholen, gevolgd door de Keuzegids (46%) en de websites van middelbare scholen (42%). Verder geven ouders aan dat zij graag vragen stellen aan (ouders van) leerlingen die al op de middelbare school zitten (34%). De nieuwere informatiebronnen krijgen minder vaak de voorkeur. De website schoolkeuze020.nl en de ScholenArenA worden respectievelijk door 20% en 11% van de ouders genoemd. Van de ouders die graag andere informatiebronnen gebruiken, geeft het grootste deel aan graag gebruik te maken van de website scholenopdekaart.nl (n=7).

Dit jaar selecteerden ouders gemiddeld een kleiner aantal informatiebronnen dan vorig jaar (2022). Dit jaar selecteerden ouders gemiddeld 2,3 bronnen waarmee zij het liefst informatie zoeken. In 2022 lag dit aantal hoger en selecteerden ouders gemiddeld drie bronnen die zij het liefst gebruiken. Hierdoor zijn de percentages in Figuur 6 vrijwel allemaal lager dan die van 2022. Dit maakt het lastig om de populariteit van individuele informatiebronnen één-op-één te vergelijken met vorig jaar.

Het is wel interessant om te kijken naar veranderingen in de relatieve positie van informatiebronnen. Zo krijgen de open dagen dit jaar het vaakst de voorkeur van ouders. In 2022 stonden de open dagen nog op plek vier (46%), achter de websites van scholen (65%), de Keuzegids (54%), en het stellen van vragen aan (ouders van) leerlingen (50%). Een mogelijke verklaring is dat de open dagen voor het eerst sinds het begin van de Coronapandemie weer grotendeels fysiek plaatsvonden. Uit het tevredenheidsonderzoek van afgelopen jaren bleek dat zowel ouders als leerlingen voorkeur geven aan fysieke (i.p.v. digitale) open dagen.

Figuur 6. Informatiebronnen die ouders het liefst gebruiken om informatie te vinden over een school (n=948)

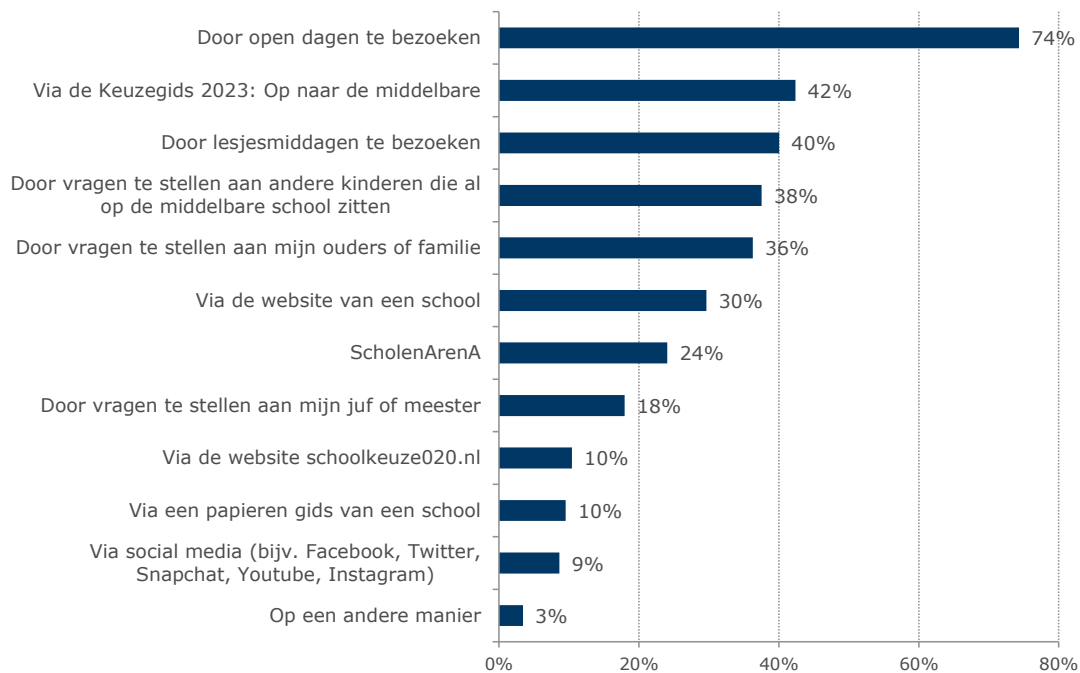
Gebruik informatiemiddelen door leerlingen

Ook is aan de leerlingen van groep 8 gevraagd hoe zij zich het liefst oriënteren op het aanbod van middelbare scholen (zie Figuur 7). Het grootste deel van de leerlingen geeft aan het liefst informatie te verkrijgen door open dagen te bezoeken (74%; t.o.v. 36% in 2022). In 2022 en 2021 waren de websites van middelbare scholen de meest gekozen informatiebronnen (respectievelijk 51% en 66%). Dit jaar worden de websites van middelbare scholen door 30% van de leerlingen genoemd. Het gebrek aan fysieke open dagen en de afhankelijkheid van digitale informatiemiddelen kan wederom worden gezien als verklaring voor deze verschillen.

Daarnaast verkrijgt 42% van de leerlingen graag informatie over scholen via de Keuzegids (gelijk aan 2022), door lesjesmiddagen te volgen (40%⁵), door vragen te stellen aan leerlingen van de betreffende scholen (38%; t.o.v. 41% in 2022) of door vragen te stellen aan hun ouders of familie (36%; t.o.v. 35% in 2022). Bijna een kwart van de leerlingen maakte graag gebruik van de ScholenArenA (24%⁶). Een stuk minder leerlingen kwamen aan hun informatie door vragen te stellen aan hun juf of meester of door gebruik te maken van de website schoolkeuze020.nl, sociale media of een papieren gids (allen tussen de 9-18%). 3% van de leerlingen gaf aan andere bronnen te gebruiken, waaronder informatie van hun ouders (n = 3), vrienden (n = 3) en Google (n = 2).

⁵ Een vergelijking met 2022 is niet mogelijk i.v.m. wijziging van de antwoordmogelijkheden. In 2022 vonden beperkt lesjesmiddagen plaats.

⁶ Een vergelijking met 2022 is niet mogelijk i.v.m. wijziging van de antwoordmogelijkheden. In 2022 vond geen ScholenArenA plaats.

Figuur 7. Gebruik informatiemiddelen leerlingen (n = 557) (meerdere antwoorden mogelijk)

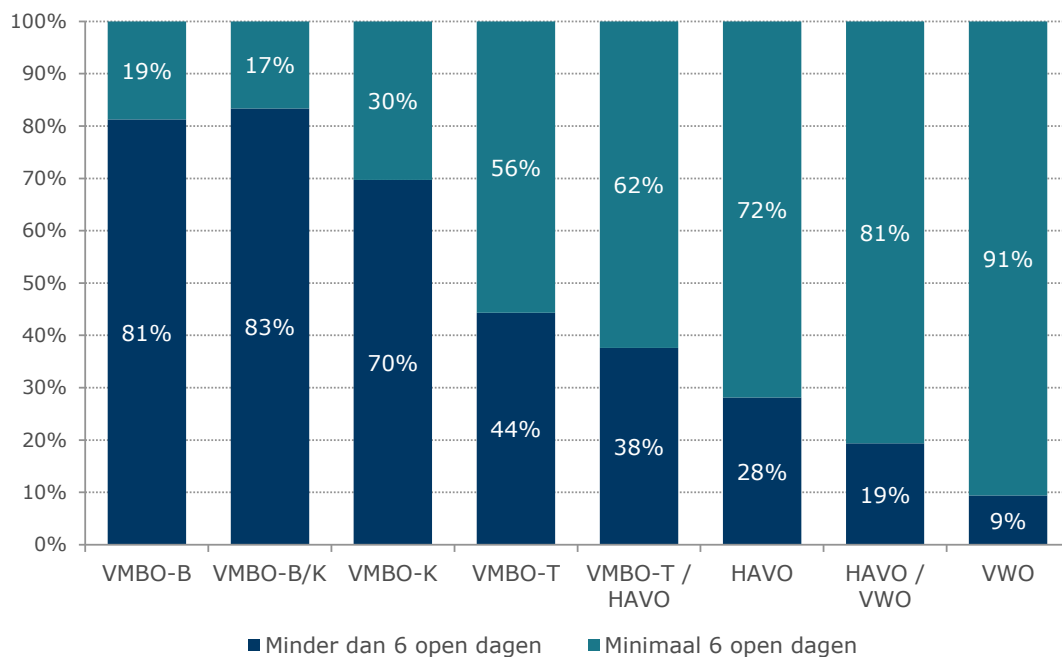
De leerlingen die gebruik hebben gemaakt van de Keuzegids snapten over het algemeen (een beetje) wat hierin stond (96%; t.o.v. 95% in 2022). Wel gaf 14% van de leerlingen aan dat zij informatie misten in de keuzegids (t.o.v. 23% in 2022). Leerlingen hadden onder meer behoefte aan aanvullende informatie over vakken (n = 8), over de sfeer (n = 5) en over de ervaringen van huidige leerlingen (n = 6). Verder was er behoefte aan meer algemene informatie (n = 7) en foto's (n = 3).

2.2.2 Open dagen

Vrijwel alle bevroegde ouders en leerlingen hebben open dagen bezocht.⁷ Er worden over het algemeen meer open dagen bezocht als een leerling een hoger schooladvies heeft (zie Tabel 6 in Bijlage 2). Dit is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van de toenemende minimumlengte van de voorkeurslijst bij een hoger schooladvies.⁸ Dit is ook terug te zien in Figuur 8. Vanaf vmbo-t niveau neemt het aandeel van de ouders dat minimaal zes open dagen bezocht sterk toe. Het aandeel van de ouders dat meer dan twaalf open dagen heeft bezocht neemt ook sterk toe wanneer leerlingen een havo advies of hoger hebben. 10% van de ouders waarvan het kind een vmbo-t/havo advies heeft, geeft aan meer dan twaalf open dagen bezocht te hebben, ten opzichte van respectievelijk 32%, 33% en 43% van de ouders waarvan het kind een havo, havo/vwo en vwo advies heeft.

⁷ 98% van de ouders (n = 948) en 97% van de leerlingen (n = 557) geven aan open dagen te hebben bezocht. In 2022 bezocht 97% van de ouders en 97% van de kinderen minimaal één open dag.

⁸ Leerlingen met een vmbo-b, vmbo-b/k of een vmbo-k advies moeten minimaal 4 scholen invullen. Leerlingen met een vmbo-t of een vmbo-t/havo advies moeten minimaal 6 scholen invullen. Leerlingen met een havo, havo/vwo of vwo advies moeten minimaal 12 scholen invullen.

Figuur 8. Aandeel van ouders dat minder dan of minimaal zes open dagen bezocht (n = 945)

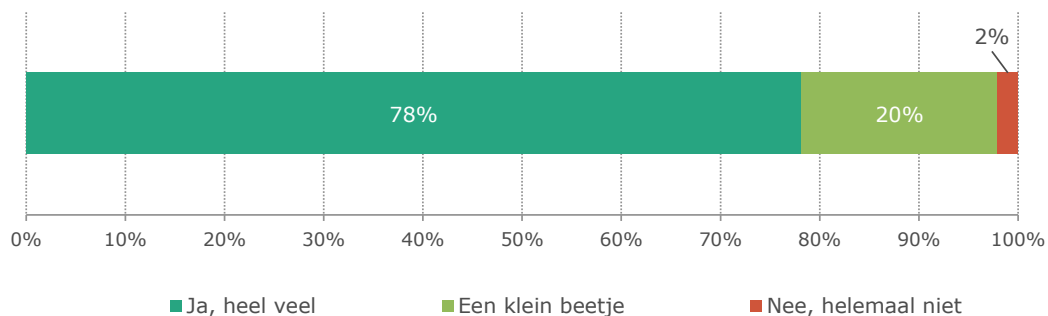
Met name onder vmbo-leerlingen was de respons beperkt, hoewel deze wel iets hoger was dan vorig jaar.⁹ Naar mate het opleidingsniveau stijgt neemt ook de respons toe. Naar verwachting geven de bovengenoemde cijfers hierdoor een vertekend beeld van het aantal leerlingen dat open dagen heeft bezocht.

Oordeel open dagen

In tegenstelling tot voorgaande jaren konden de open dagen weer grotendeels fysiek plaatsvinden. Om deze reden is een deel van de vragen met betrekking tot digitale open dagen verwijderd uit de vragenlijst.

Van de ouders geeft 89% aan het (geheel) eens te zijn met de stelling dat de open dagen hebben geholpen bij het maken van een keuze. In 2022 en 2021 gold dit voor respectievelijk 79% en 60% van de ouders. De ouders die het niet eens zijn met deze stelling geven aan dat de open dagen van scholen te veel op elkaar lijken (n = 3) of geen reëel beeld geven van de school (n = 8). Van de leerlingen geeft 78% (t.o.v. 60% in 2022) aan dat de open dagen "heel veel" hebben geholpen bij het maken van de keuze en geeft 20% (t.o.v. 35% in 2022) aan dat deze "een beetje" geholpen hebben (zie Figuur 9). Er zijn dit jaar minder leerlingen die aangeven dat de open dagen niet hebben geholpen bij het maken van een keuze (2%; t.o.v. 4% in 2022).

⁹ Vmbo-b (n = 16; t.o.v. 14 in 2022), vmbo-b/k (n = 31; t.o.v. 18 in 2022), vmbo-k (n = 33; t.o.v. 38 in 2022).

Figuur 9. Oordeel van leerlingen of de open dagen geholpen hebben met het kiezen van een middelbare school (n = 540)

Ten opzichte van vorig jaar zien leerlingen de open dagen vaker als bepalende factor voor de éérste plek van hun voorkeurslijst. 60% geeft aan dat de open dagen ertoe hebben geleid dat een andere school op de eerste plek van hun voorkeurslijst kwam te staan (t.o.v. 22% in 2022). 7% van de leerlingen gaf aan dat de open dagen hier geen wijziging in hebben aangebracht (t.o.v. 65% in 2022) en 33% weet niet of de open dagen doorslaggevend waren (t.o.v. 13% in 2022). Ook een groot deel van de ouders geeft aan dat de open dagen ertoe hebben geleid dat hun kind een andere school op de eerste plek van de voorkeurslijst heeft gezet (60%; t.o.v. 24% in 2022). 34% geeft aan dat open dagen niet doorslaggevend waren voor het veranderen van hun eerste keuze op de voorkeurslijst (t.o.v. 64% in 2022).

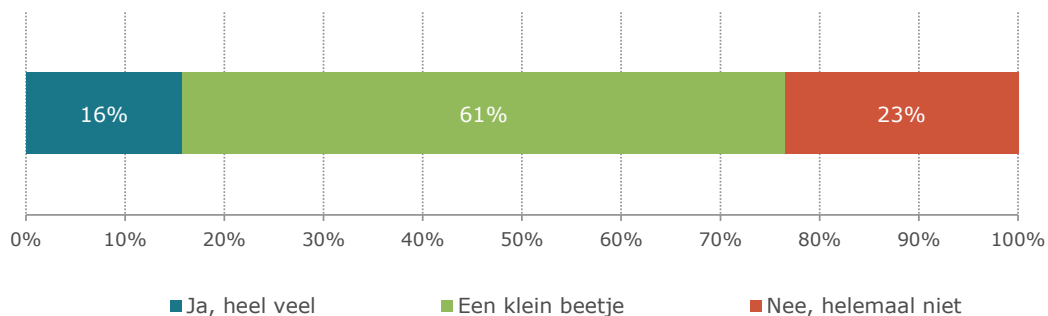
62% van de ouders geeft aan het (geheel) eens te zijn met de stelling dat het belastend was om open dagen te bezoeken (t.o.v. 34% in 2022 en 29% in 2021). Sommige ouders geven aan dat de open dagen hierdoor minder goed helpen bij het maken van een voorkeurslijst (n = 6). 22% van de ouders was het (geheel) oneens met de bovengenoemde stelling (t.o.v. 39% in 2022 en 41% in 2021). Hieruit blijkt dat de open dagen in de afgelopen drie jaar meer belastend zijn geworden voor ouders, hoogstwaarschijnlijk vanwege de transitie van voornamelijk digitale naar voornamelijk fysieke open dagen.

2.2.3 ScholenArenA

Ruim de helft van de ouders en leerlingen geeft aan dat ze aanwezig waren bij de ScholenArenA.¹⁰ Van de aanwezige ouders geeft 45% aan het (geheel) eens te zijn met de stelling dat de ScholenArenA heeft geholpen bij het maken van een voorkeurslijst. 27% geeft aan het hier geheel mee oneens te zijn. Van de leerlingen geeft 16% aan dat de ScholenArenA “heel veel” heeft geholpen bij het kiezen van een middelbare school en 61% dat de ScholenArenA hier “een klein beetje” mee heeft geholpen (zie Figuur 10). 23% geeft aan dat de ScholenArenA “helemaal niet” heeft geholpen bij het kiezen van een school.

De ScholenArenA was slechts in enkele gevallen een bepalende factor voor de eerste plek van de voorkeurslijst. 8% van de ouders en 12% van de leerlingen geeft aan dat de ScholenArenA ertoe heeft geleid dat een andere school bovenaan de voorkeurslijst is komen te staan. Respectievelijk geeft 83% en 77% aan dat de ScholenArenA niet doorslaggevend was.

¹⁰ 55% van de ouders (n = 948) en 53% van de leerlingen (n = 557) geven aan de ScholenArenA te hebben bezocht.

Figuur 10. Oordeel van leerlingen of de ScholenArenA geholpen heeft met het kiezen van een middelbare school (n = 298)

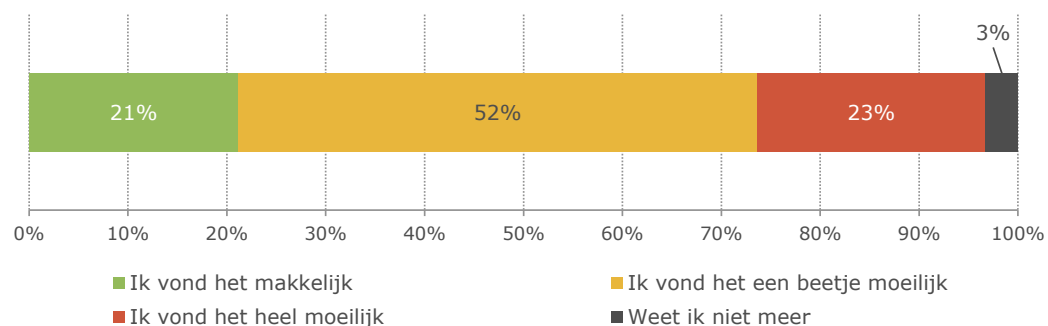
Ouders zijn gevraagd om toe te lichten waarom de ScholenArenA ze niet geeft geholpen met het maken van een voorkeurslijst. De meest genoemde reden is de drukte op de ScholenArenA (n = 61). Hierdoor ervoeren ouders de ScholenArenA als chaotisch (n = 12) en konden zij weinig of enkel globale informatie ophalen over middelbare scholen (n = 7). Ook ervoeren ouders hierdoor weinig ruimte voor het stellen van vragen (n = 8). Dit alles maakte het volgens enkele ouders lastig om een goede indruk te krijgen van de middelbare scholen (n = 17).

2.3 Opstellen voorkeurslijst

Na de oriëntatiefase stellen de leerlingen uit groep 8 een voorkeurslijst op. Voor deze voorkeurslijst geldt een minimale lengte om in aanmerking te komen voor de plaatsingsgarantie. Deze minimale lengte is afhankelijk van het basisschooladvies. Bijna alle leerlingen geven, net als vorig jaar, aan op de hoogte te zijn geweest van de vereiste lengte voor hun voorkeurslijst (94%; t.o.v. 96% in 2022).

Moeilijkheid opstellen voorkeurslijst

Ongeveer de helft van de leerlingen (52%; t.o.v. 54% in 2022) vond het opstellen van de voorkeurslijst "een beetje moeilijk" en 23% van de leerlingen geeft aan het "heel moeilijk" te hebben gevonden (t.o.v. 29% in 2022). Leerlingen vonden het daarmee dit jaar wat makkelijker dan vorig jaar.

Figuur 11. Oordeel leerlingen over het opstellen van de voorkeurslijst (n = 557)

Tabel 1 laat zien dat leerlingen met een havo, havo/vwo of vwo advies het over het algemeen lastiger vinden om de voorkeurslijst op te stellen. Dit was vorig jaar (2022) ook zo. Dit heeft te maken met het hogere aantal scholen op de voorkeurslijst dat vereist is.

Tabel 1. Moeite opstellen voorkeurslijst per schooladvies (n = 557)

	vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k	vmbo-t, vmbo- t/havo	havo, havo/vwo
<i>Minimale lengte voorkeurslijst</i>	<i>4 scholen</i>	<i>6 scholen</i>	<i>12 scholen</i>
Ik vond het makkelijk om een voorkeurslijst te maken	43%	26%	16%
Ik vond het een beetje moeilijk om een voorkeurslijst te maken	30%	55%	55%
Ik vond het heel moeilijk om een voorkeurslijst te maken	13%	15%	27%
Weet ik niet meer	14%	3%	2%

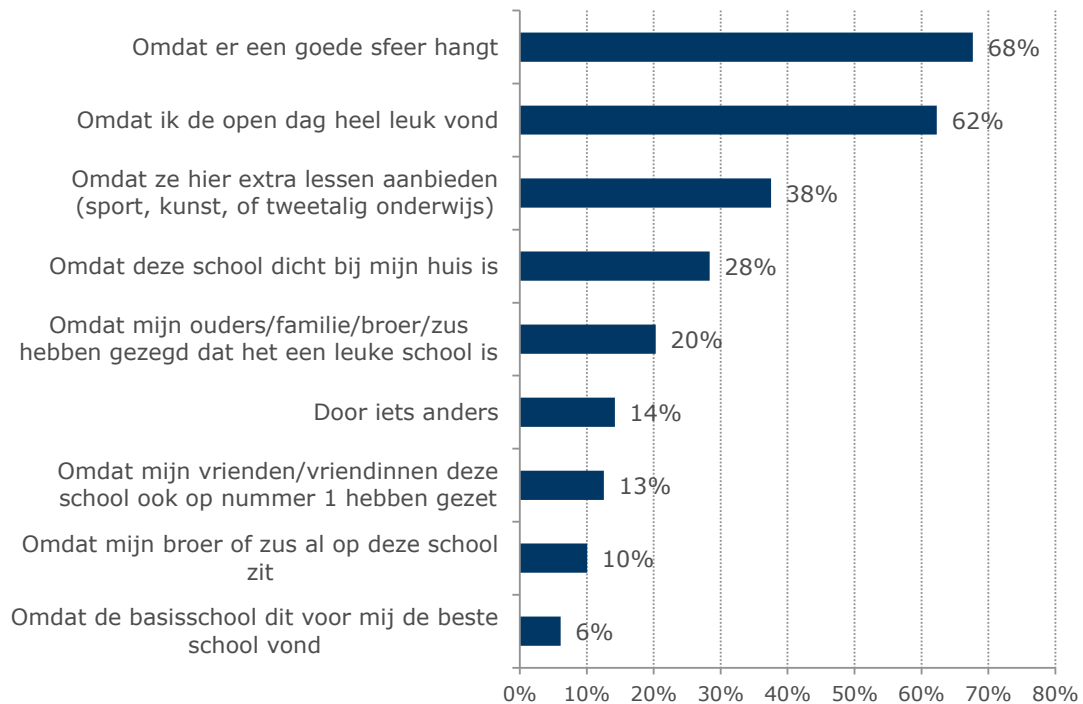
Leerlingen die het een beetje of heel moeilijk vonden om een voorkeurslijst op te stellen gaven het vaakst aan dat dit komt omdat ze te weinig scholen leuk vinden (43%). Voor 6% geldt dat ze meer scholen leuk vinden dan er op hun lijst mogen, 9% gaf aan dat ze te weinig informatie over de middelbare scholen kregen om een beeld te vormen en 18% van de leerlingen geeft aan dat ze het opstellen van hun voorkeurslijst om een andere reden moeilijk vonden. Tot slot gaf 8% aan dat ze niet weten wat het zo moeilijk maakte. Een andere reden die veel werd genoemd was dat leerlingen veel scholen even leuk vonden en daardoor moeite hadden om de volgorde te bepalen (n = 19). Ook vonden leerlingen het veel werk om de voorkeurslijst op te stellen (n = 8).

Deze reacties schetsen ongeveer hetzelfde beeld als vorig jaar (2022). Alleen het percentage leerlingen dat aangeeft te weinig informatie over de middelbare scholen te hebben gekregen om een beeld te vormen lag vorig jaar hoger: toen gaf 28% aan te weinig info te hebben gekregen. Ook in 2021 lag dit percentage hoger (40%). Dit jaar hadden leerlingen dus meer informatie om een goed beeld te vormen van de middelbare scholen.

Voorkeur scholen

Net als in voorgaande jaren is aan leerlingen gevraagd waarom zij het liefst naar de school op plek één van hun voorkeurslijst gaan (zie Figuur 12). Voor leerlingen blijkt een goede sfeer op een school het belangrijkste criterium te zijn bij het selecteren van scholen (68%; t.o.v. 59% in 2022). Ook een leuke open dag wordt vaak genoemd als reden (62%). In 2022 lag dit percentage een stuk lager (21%). Ruim een derde van de leerlingen (38%) let op het al dan niet aanbieden van extra lessen zoals sport, kunst of lesvormen zoals tweetalig onderwijs (gelijk aan 2022). 28% van de leerlingen die de vragenlijst heeft ingevuld geeft dat het belangrijk is dat de school dicht in de buurt van hun huis staat (gelijk aan 2022).

Er werden ook enkele andere redenen genoemd. Voor sommige leerlingen werd de eerste keuze bepaald door de voorrangregels (n = 7) of het onderwijsconcept (n = 10). Ook benoemen leerlingen specifieke vakken (zoals koken, coderen, dans, ICT, kunst, taal, etc.) als reden om een school op de eerste plek van de voorkeurslijst te zetten.

Figuur 12. Redenen om een school op de voorkeurslijst te zetten (n = 557)

2.3.1 Oordeel ouders

Moelijkheid opstellen voorkeurslijst

Ongeveer een kwart van de ouders geeft aan het opstellen van de voorkeurslijst eenvoudig te hebben gevonden (24%; t.o.v. 20% in 2022). 42% heeft hier wel enige moeite mee gehad (40% in 2022) en 32% vond het erg moeilijk om de voorkeurslijst op te stellen (38% in 2022). De overige ouders (2%) geven aan het niet meer te weten (gelijk aan 2022).

De voornaamste reden waarom ouders het moeilijk vonden om een voorkeurslijst op te stellen was omdat hun kind te weinig scholen leuk vond om een volledige voorkeurslijst op te stellen (59%; t.o.v. 57% in 2022). Ouders geven met name aan dat twaalf scholen te veel is voor een voorkeurslijst (n = 50). Veel ouders begrepen dan ook niet waarom zij twaalf scholen moesten opgeven (n = 20). Ook gaven ouders aan dat zij zelf te weinig scholen geschikt vonden voor hun kind (29%; gelijk aan in 2022). Ten opzichte van vorig jaar is het gebrek aan informatie over middelbare scholen minder vaak genoemd (10%; t.o.v. 28% in 2022). 28% van de ouders gaf aan een andere reden te hebben waardoor het lastig was om de voorkeurslijst op te stellen (t.o.v. 25% in 2022). Daarnaast gaven ouders aan dat het lastig was om de volgorde te bepalen (n = 21), voldoende scholen te bezoeken (n = 12) en tactisch te kiezen (n = 8).

Een uitsplitsing naar schooladvies laat zien dat ouders van leerlingen met een hoger schooladvies het gemiddeld genomen iets lastiger vonden om de lijst op te stellen, wat met de toenemende vereiste lengte van de voorkeurslijst te maken heeft (zie Figuur 13). Dit jaar hadden ouders van havo-, havo/vwo- en vwo-leerlingen ongeveer evenveel moeite met het opstellen van een voorkeurslijst. 82% van deze ouders gaf aan dat ze het (een beetje) moeilijk vonden om de voorkeurslijst op te stellen, ten opzichte van 84% in 2022. Ouders van leerlingen met een vmbo-t of vmbo-t/havo advies vonden het minder vaak (een beetje) moeilijk om een voorkeurslijst op te stellen (61%; t.o.v. 72% 2022). Het aantal ouders van

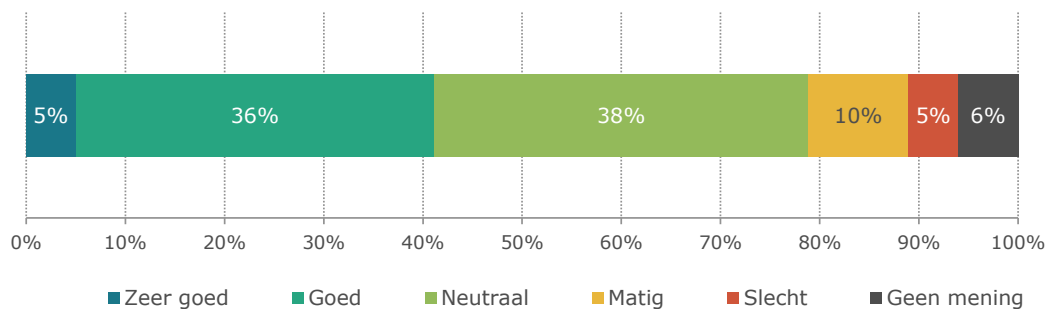
vmbo-b, vmbo-b/k en vmbo-k leerlingen dat het (een beetje) moeilijk vond is wel gestegen (46%; t.o.v. 36% in 2022).

Figuur 13. Oordeel ouders over het opstellen van de voorkeurslijst (n = 948)

Oordeel communicatie plaatsingsgarantie

Dit jaar heeft 31% van de ouders aangegeven niet bekend te zijn met de plaatsingsgarantie, ten opzichte van 34% in 2022. Aan de ouders die aangeven wel of een beetje bekend te zijn met de plaatsingsgarantie is gevraagd hoe zij over de communicatie inzake de plaatsingsgarantie oordelen. 41% geeft aan de communicatie (zeer) goed te vinden (36% in 2022). 15% geeft aan de communicatie matig of slecht te vinden (21% in 2022).

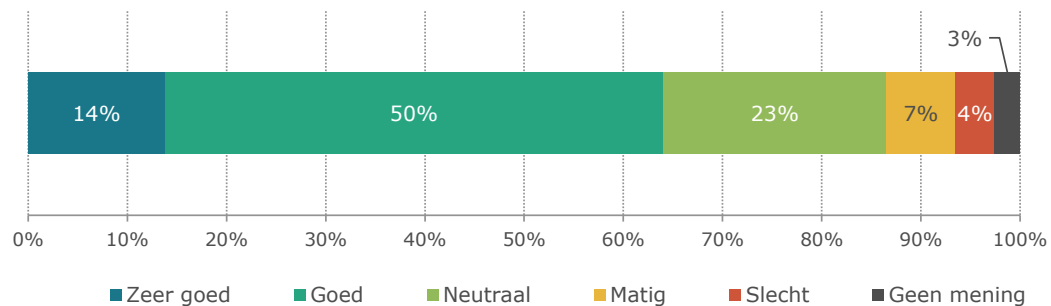
Figuur 14. Oordeel ouders communicatie over plaatsingsgarantie (n=661)

Oordeel communicatie voorrangregels

Naast de plaatsingsgarantie dienen ouders ook rekening te houden met voorrangregels. Wanneer leerlingen op een basisschool met onderwijsconcept (Montessori, Dalton of Vrije school) zitten mogen zij zich met voorrang aanmelden op een middelbare school met hetzelfde onderwijsconcept door deze op de eerste plek van hun voorkeurslijst te plaatsen. Het toepassen van de voorrangregel betekent niet dat een leerling automatisch wordt geplaatst

op de betreffende school, maar dat de leerling voorrang krijgt tijdens de centrale loting & matching.

Aan de ouders (31%) van leerlingen die aangaven een kind te hebben op een school met onderwijsconcept is gevraagd of zij bekend zijn met de voorrangsregel. Slechts 6% van deze ouders heeft aangegeven niet bekend te zijn met deze voorrangsregel (gelijk aan 2022). Van de ouders die wel bekend zijn met de voorrangsregel geeft 64% aan de communicatie (zeer) goed te vinden, ten opzichte van 61% in 2022 (zie Figuur 15). 11% vindt de communicatie matig of slecht (17% in 2022).

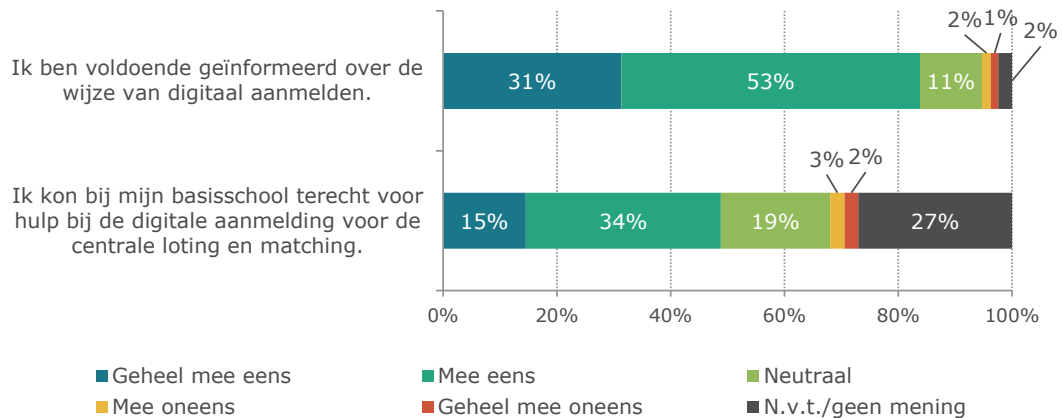
Figuur 15. Oordeel ouders communicatie voorrangsregels (n = 275)

2.4 Aanmelding

De aanmeldingsprocedure vond, net als de afgelopen twee jaar, volledig digitaal plaats. Ouders ontvingen via de basisschool een email vanuit ELK met daarin het ELK-nummer van hun kind en een link naar het ouderportaal. Ouders konden met het ELK-nummer een account aanmaken en zo toegang krijgen tot hun persoonlijk aanmeldingsformulier. Hierin konden leerlingen hun voorkeurslijst invullen.

2.4.1 Oordeel ouders over de informatievoorziening

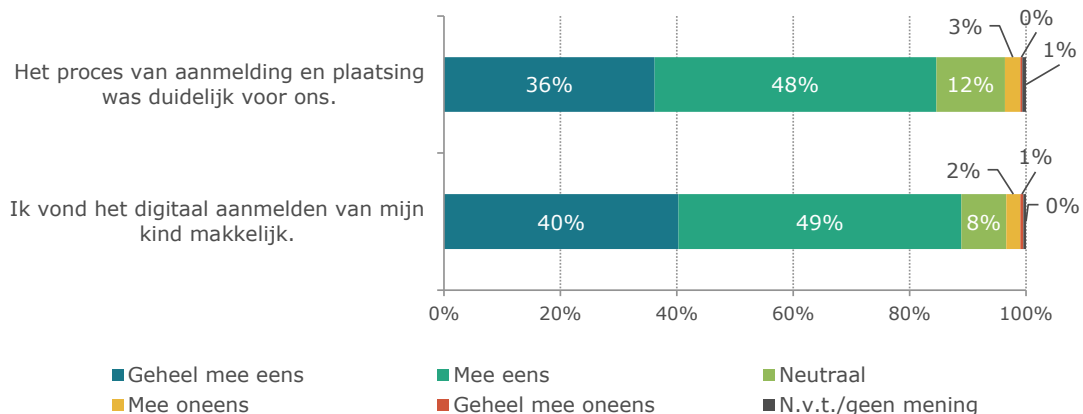
Net als vorig jaar gaf het grootste deel van de ouders (84%; t.o.v. 83% in 2022) aan voldoende geïnformeerd te zijn over de wijze van digitaal aanmelden (zie Figuur 16). Een klein gedeelte van de ouders gaf aan niet voldoende geïnformeerd te zijn (3%; t.o.v. 5% in 2022). De helft van de ouders (49%) gaf aan dat ze bij hun basisschool terecht konden voor hulp bij de digitale aanmelding (gelijk aan 2022). 5% gaf aan niet bij hun basisschool terecht te kunnen (7% in 2022).

Figuur 16. Oordeel ouders over de informatievoorziening van aanmeldprocedure (n = 948)

2.4.2 Oordeel ouders over het proces

Het overgrote deel van de ouders geeft aan dat het proces van de aanmelding en plaatsing duidelijk was (84%; t.o.v. 81% in 2022). 3% van de ouders was het hier niet mee eens (t.o.v. 7% in 2022). Ook vond 89% van de ouders het digitaal aanmelden van hun kind eenvoudig (t.o.v. 85% in 2022). 3% van de ouders was het hier niet mee eens (t.o.v. 4% 2022).

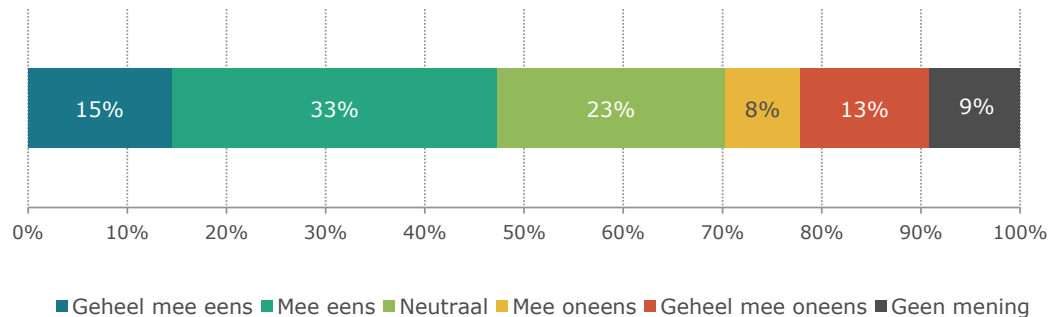
Figuur 17. Oordeel ouders over het aanmeldingsproces (n = 948).

2.5 Heroverwegingsfase

Wanneer een leerling een hogere score haalt op de eindtoets dan het basisschooladvies luidde, dan kunnen de ouders en de leerling in gesprek gaan met de basisschool om het basisschooladvies te heroverwegen. Het advies kan worden opgehoogd, tenzij de basisschool een onderbouwing geeft waarom dit onwenselijk is (of wanneer ouders en/of de leerling dit niet willen). Ouders en leerlingen moeten in dat geval in gesprek met de middelbare school van eerste voorkeur om te kijken of er plek is op de school. Kan dit niet, dan zullen de ouders en de leerling, indien nodig in overleg met de basisschool, de leerling aanmelden bij een middelbare school die het passende onderwijsniveau wel aanbiedt en nog plek heeft.

Omdat al een aantal jaar blijkt dat het aanbod voor leerlingen met een bijgesteld advies beperkt is doordat de heroverwegingsfase plaatsvindt na de loting en matching en de afrondingsfase, is ook dit jaar aan ouders met een kind waarvan het advies is bijgesteld gevraagd

hoe zij dit ervaren. In Figuur 18 is te zien dat 48% van de ouders het er (geheel) mee eens is dat er voldoende aanbod is (t.o.v. 38% in 2022). 21% is het hier (geheel) mee oneens. Zij vinden dat er niet genoeg aanbod na de heroverwegingsfase: ouders geven aan dat veel scholen vol zitten (n = 11). Dit percentage is hoger dan vorig jaar (19% in 2022).

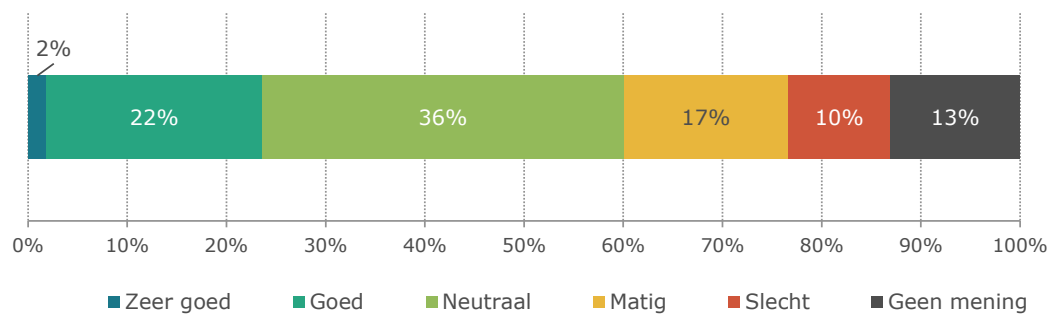

Figuur 18. Oordeel ouders over aanbod na bijgesteld advies (n = 131)

2.6 Hardheidsclausule

Ouders kunnen een beroep doen op de hardheidsclausule wanneer zij van mening zijn dat voor hun kind een plaatsing op een specifieke middelbare school noodzakelijk is. Dit moet op grond van een combinatie van individuele persoonlijke kenmerken, een gezondheidsverklaring en/of thuissituatie zijn die een specifiek aanbod geëigend maakt.

55% van de ouders geeft aan *niet* bekend te zijn met de hardheidsclausule, ten opzichte van 60% in 2022. Aan de ouders die aangeven wel of een beetje bekend te zijn met de hardheidsclausule is gevraagd hoe zij over de communicatie inzake de hardheidsclausule oordelen. 24% geeft aan de communicatie (zeer) goed te vinden. Echter geeft ook ruim een kwart aan de communicatie matig of slecht te vinden (27%). Vorig jaar (2022) waren ouders wat negatiever over de communicatie rondom de hardheidsclausule. 18% van de ouders vond de communicatie (zeer) goed en 35% gaf aan deze slecht of matig te vinden.

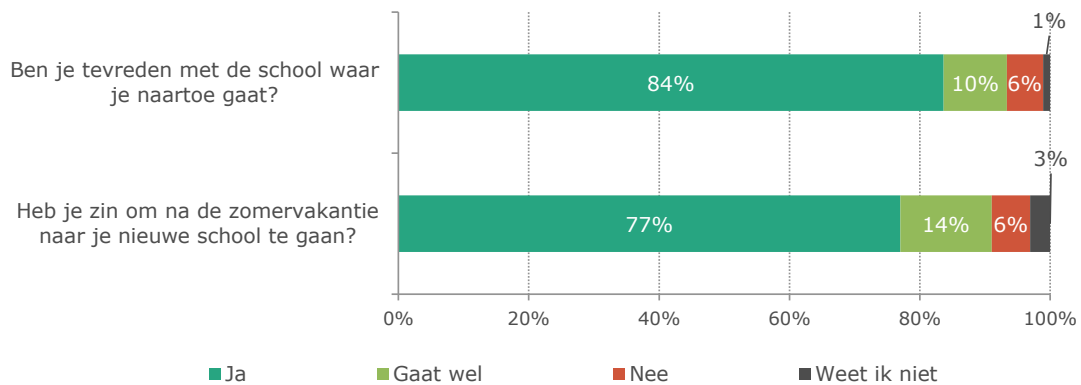

Figuur 19. Oordeel ouders communicatie van hardheidsclausule (n = 428)

2.7 Tevredenheid met de plaatsing

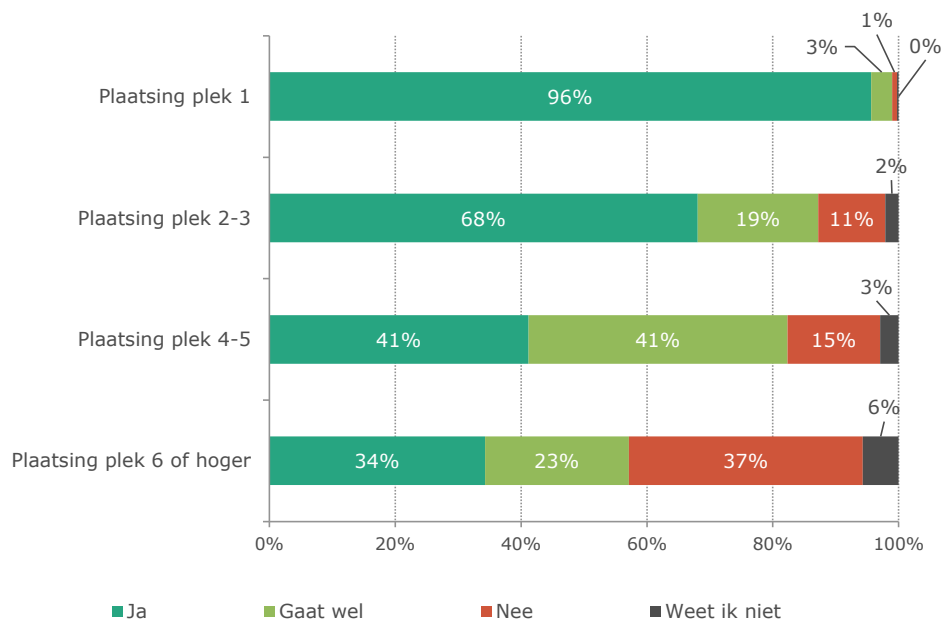
Aan leerlingen is gevraagd in hoeverre ze begrijpen hoe het proces van de loting en matching is gegaan en of ze tevreden zijn met de middelbare school waar ze na de zomervakantie naartoe gaan. Een ruime helft van de leerlingen geeft aan het proces te begrijpen (56%) en 35% zegt het "een beetje" te begrijpen (t.o.v. 53% en 38% in 2022). Figuur 20 laat zien dat 84% van de leerlingen tevreden is met de school waar ze naartoe gaan, wat meer is dan

het percentage van vorig jaar (77%). Daarnaast geeft het aan dat de meeste leerlingen (77%) zin hebben om naar hun middelbare school te gaan (72% in 2022).

Figuur 20. Tevredenheid leerlingen met middelbare school (n = 557)

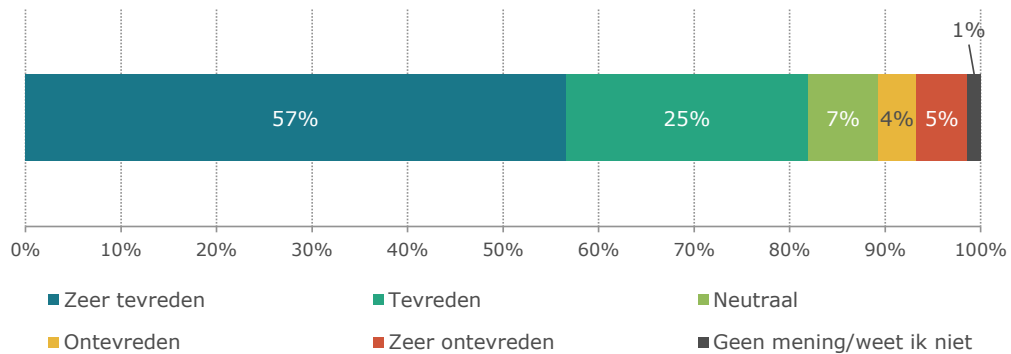
De tevredenheid hangt logischerwijs samen met de plek van de betreffende middelbare school op de voorkeurslijst van de leerlingen (zie Figuur 21). Vrijwel alle leerlingen die op de school van eerste voorkeur geplaatst zijn, zijn tevreden (96%; 3% "gaat wel"). Het aandeel leerlingen dat tevreden is neemt af en het aandeel leerlingen dat aangeeft niet tevreden te zijn neemt toe wanneer zij een plaatsingsaanbod hebben ontvangen van een school die lager op hun voorkeurslijst stond. Deze trend komt nauw overeen met de cijfers uit 2022.

Figuur 21. Tevredenheid leerlingen naar plaatsingsaanbod (n = 551)¹¹

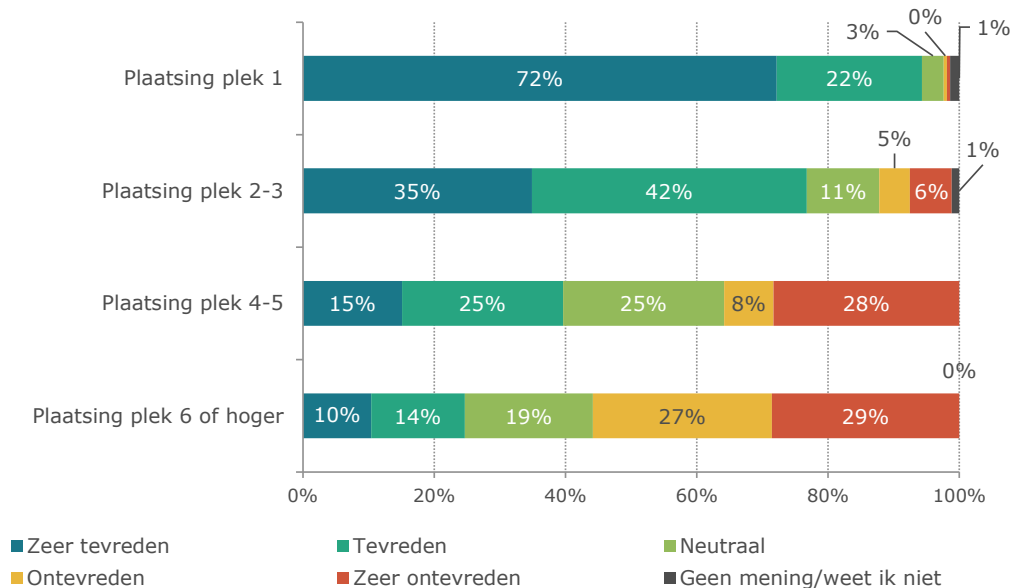
¹¹ Exclusief de leerlingen die aangaven niet meer te weten op welke plek op de voorkeurslijst de middelbare school stond: $n_{plek\ 1}=388$, $n_{plek\ 2-3}=94$, $n_{plek\ 4-5}=34$, $n_{plek\ 6\ of\ hoger}=34$.

82% van de ouders geeft aan (zeer) tevreden te zijn met de uitslag van de loting en matching (zie Figuur 22), wat iets hoger is dan vorig jaar (75% in 2022). 9% van de ouders is (zeer) ontevreden met de school waar hun kind na de zomervakantie naartoe gaat, ten opzichte van 12% in 2022.

Figuur 22. Tevredenheid ouders met het plaatsingsaanbod (n = 948).

Ook de tevredenheid onder ouders lijkt samen te hangen met de plek van de middelbare school op de voorkeurslijst (zie Figuur 23). 94% van de ouders waarvan het kind op de school van eerste voorkeur is geplaatst, is (zeer) tevreden met de plaatsing (93% in 2022). Het aandeel (zeer) tevreden ouders met een kind dat geplaatst is op een school buiten zijn/haar top 5 ligt aanzienlijk lager (24%). Dit aandeel is echter wel iets toegenomen ten opzichte van vorig jaar (21% in 2022). De hoogte van het schooladvies lijkt niet samen te hangen met de mate waarin ouders tevreden zijn (zie Tabel 7 in Bijlage 2).

Figuur 23. Tevredenheid ouders naar plaatsingsaanbod (n=935)¹²

¹² Exclusief de ouders die aangaven niet meer te weten op welke plek op de voorkeurslijst de middelbare school stond; $n_{\text{plek 1}}=633$, $n_{\text{plek 2-3}}=172$, $n_{\text{plek 4-5}}=53$, $n_{\text{plek 6 of hoger}}=77$.

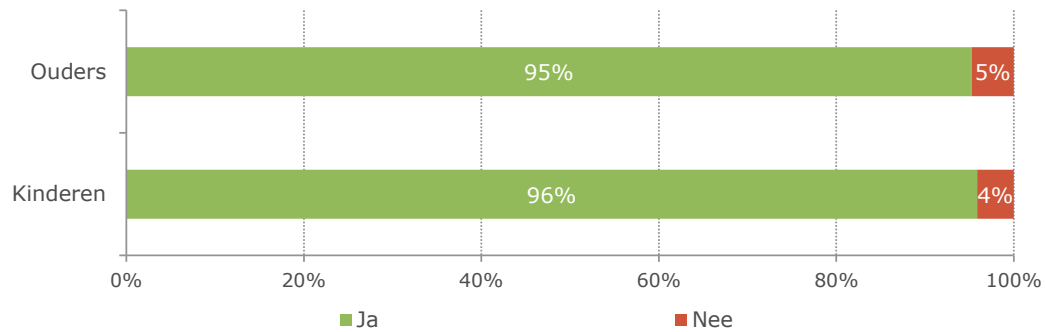
De afnemende tevredenheid onder (ouders van) leerlingen bij plaatsing op een school die lager op de voorkeurslijst was opgenomen sluit aan bij de meningen van ouders en leerlingen over het aantal scholen waar de leerling graag naartoe had gewild (zie Tabel 2). Slechts 2% van alle leerlingen wilde graag naar alle twaalf scholen op de voorkeurslijst. Hierbij geldt wel dat slechts 70% van de respondenten verplicht werd om twaalf scholen in te vullen op de voorkeurslijst. Het daadwerkelijke aandeel ligt dus hoger. Tegelijkertijd geldt dat maar 45% van de ouders en 40% van de leerlingen aangeeft graag naar vier scholen van de voorkeurslijst te willen. Dit betekent dat zelfs een voorkeurslijst van vier scholen door veel mensen te lang wordt geacht. Veel respondenten geven aan graag naar drie scholen te willen (69% van de ouders en 63% van de leerlingen); daarna neemt de tevredenheid snel af. Dit beeld komt sterk overeen met dat van 2022.

Tabel 2. Oordeel ouders en leerlingen over het aantal scholen op de voorkeurslijst waar een leerling graag naartoe wilde (n ouders=948, n leerlingen=557)

Aantal scholen op de voorkeurslijst waar een leerling graag naartoe wilde	Cumulatieve aandeel ouders	Cumulatieve aandeel leerlingen
Geen	100%	100%
1	99%	99%
2	86%	85%
3	69%	63%
4	45%	40%
5	32%	30%
6	18%	17%
7	10%	9%
8	7%	6%
9	6%	4%
10	4%	3%
11	3%	2%
12	2%	2%
Weet ik niet	1%	1%

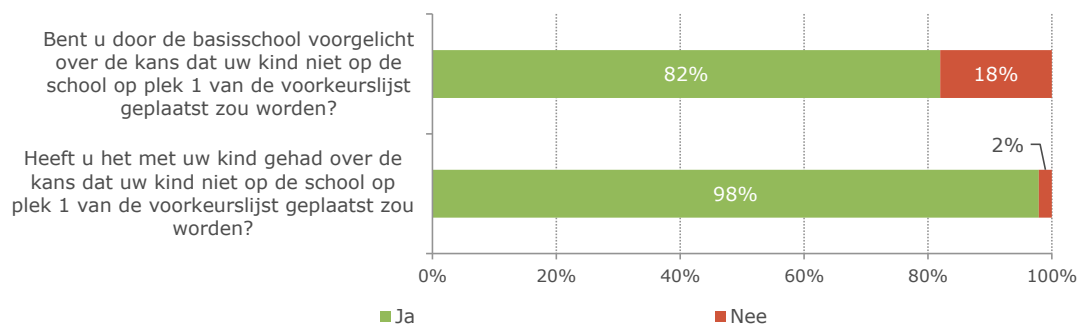
Dit jaar is voor het eerst aan ouders gevraagd of hun kind het plaatsingsaanbod geeft geaccepteerd. In totaal geven 40 ouders (4%) aan dat zij het plaatsingsaanbod niet hebben geaccepteerd. Het merendeel hiervan geeft aan dat hun kind naar een school gaat buiten de gemeente Amsterdam (48%). Enkele ouders geven aan dat hun kind vanwege een bijgesteld advies deelnam aan de heroverwegingsfase (10%) of dat hun kind deelnam aan de tweede ronde van de centrale loting en matching (8%).

Net zoals vorig jaar (2022) was het merendeel van de (ouders van) leerlingen op de hoogte van de kans dat ze niet op de eerste plek van de voorkeurslijst geplaatst konden worden (zie Figuur 24). 95% van de ouders (t.o.v. 96% in 2022) en 96% van de leerlingen (gelijk aan 2022) was hiervan op de hoogte. Het aantal leerlingen dat ook daadwerkelijk voorbereid was op deze kans is ongeveer gelijk gebleven (86%; t.o.v. 84% in 2022%).

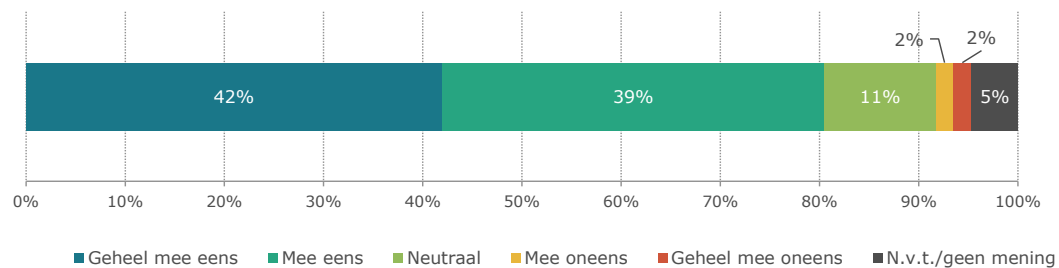
Figuur 24. Aandeel ouders en leerlingen dat wist dat ze niet op de eerste plek van de voorkeurslijst geplaatst konden worden ($n_{ouders} = 948$, $n_{leerlingen} = 557$)

Niet alle ouders zijn door de basisschool voorgelicht over de kans dat hun kind niet op de eerste plek van de voorkeurslijst geplaatst kon worden (zie Figuur 25). 82% van de ouders geeft aan voorgelicht te zijn door de basisschool, ten opzichte van 79% in 2022. De meeste ouders geven daarentegen wel aan dat ze hun kind hebben geïnformeerd over deze kans (98%; t.o.v. 97% in 2022).

Figuur 25. Communicatie richting ouders en leerlingen over de kans dat een leerling niet op de eerste plek van de voorkeurslijst wordt geplaatst (respectievelijk $n = 948$, $n = 903$)

Als laatste werd aan de ouders gevraagd of zij het prettig vonden dat alle leerlingen op hetzelfde moment in het ouderportaal konden zien waar zij geplaatst waren. 81% gaf aan het hier (geheel) mee eens te zijn (t.o.v. 79% in 2022). 4% gaf aan het niet als prettig te ervaren (t.o.v. 3% in 2022).

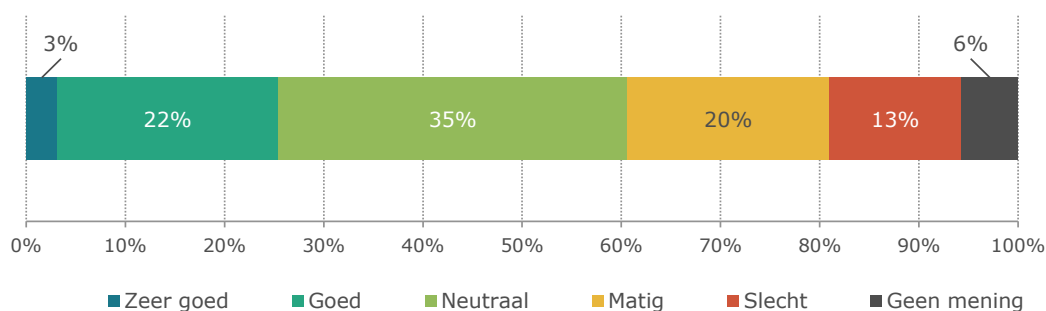

Figuur 26. Oordeel ouders over of zij het prettig vonden dat leerlingen op hetzelfde moment konden zien waar zij geplaatst waren ($n = 948$)

Oordeel communicatie staartverbetering

Sinds 2021 wordt gewerkt met een staartverbetering. Middelbare scholen maken 4% extra capaciteit vrij om de plaatsingsgarantie te realiseren. Na het realiseren van deze plaatsingsgarantie wordt de extra capaciteit ingezet om het aantal leerlingen dat laag op hun voorkeurslijst wordt geplaatst te verminderen. Voor de staartverbetering komen de leerlingen in aanmerking die in eerste instantie geplaatst waren op plek 3-4 voor vmbo-basis, vmbo-kader of vmbo-basis/kader, plek 5-6 voor vmbo-t of vmbo-t/havo en plek 9-12 voor havo, havo/vwo of vwo. Hierbij wordt eerst gekeken naar de leerlingen die op plek 12 geplaatst zijn en binnen die groep worden leerlingen met een ongunstig (hoog) lotnummer als eerste geplaatst om te voorkomen dat zij twee keer nadeel ervaren van een ongunstig lotnummer.

67% van de ouders geeft aan *niet* bekend te zijn met de staartverbetering (t.o.v. 69% in 2022). Aan de ouders die aangeven wel of een beetje bekend te zijn met de staartverbetering is gevraagd hoe zij over de communicatie oordelen. 25% geeft aan de communicatie (zeer) goed te vinden, ten opzichte van 20% in 2022 (zie Figuur 27). 33% geeft aan de communicatie matig of slecht te vinden. Vorig jaar vond 47% van de ouders de communicatie matig of slecht.

Figuur 27. Oordeel ouders communicatie over staartverbetering (n = 315)

2.8 Vragen, klachten en bezwaren

Oordeel vraagloketten

Ouders kunnen, indien zij vragen hebben over het proces en de uitslag van de centrale loting en matching, terecht bij verschillende vraagloketten. ELK heeft een servicedesk ingericht voor vragen over loting en matching die beschikbaar was in de periode 6 april t/m 26 april. Net als vorig jaar (2022) was er ook de servicedesk ELK digitaal aanmelden die bedoeld is vragen van ouders te beantwoorden over de digitale aanmelding. Deze helpdesk was beschikbaar van 6 maart t/m 16 maart.

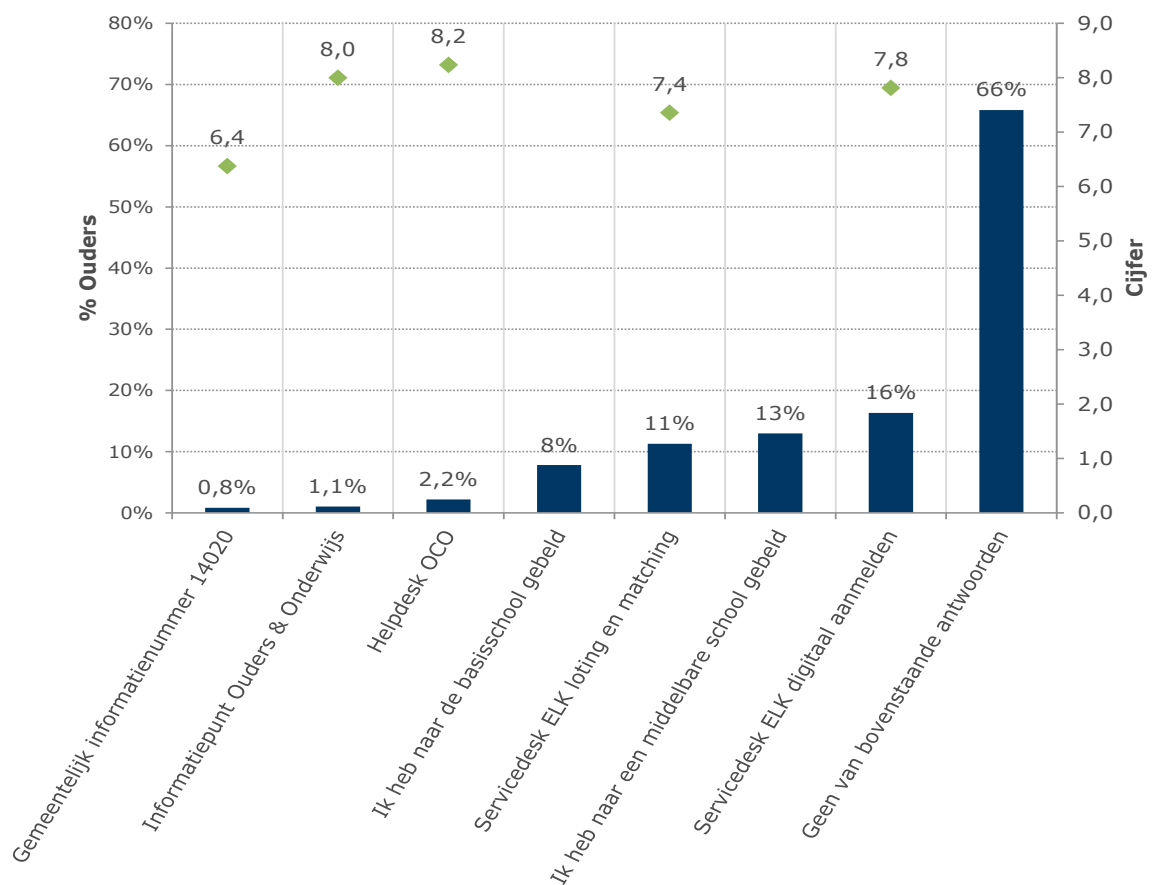
Dit jaar heeft 11% van de ouders gebruik gemaakt van de servicedesk loting en matching van ELK. Dit is gelijk aan vorig jaar (2022). De servicedesk ELK digitaal aanmelden is door 16% van de ouders gebruikt (t.o.v. 13% in 2022). Andere vraagloketten worden minder vaak gebruikt. Zo worden de helpdesk van de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO), het Informatiepunt Ouders & Onderwijs en het gemeentelijk informatienummer respectievelijk door 2,2%, 1,1% en 0,8% van de ouders gebruikt (t.o.v. 2%, 1% en 0,5% in 2022). Daarnaast heeft 8% van de ouders aangegeven naar de basisschool te hebben gebeld met vragen en 13% naar de middelbare school (respectievelijk 11% en 16% in 2022). Het aantal ouders dat aangeeft *geen* gebruik te hebben gemaakt van een vraagloket is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar (66%; t.o.v. 65% in 2022).

De verschillende vraagloketten worden door de ouders die er gebruik van hebben gemaakt als voldoende tot ruim voldoende beoordeeld (zie Figuur 28). De servicedesks digitaal aanmelden en centrale loting en matching worden dit jaar beter beoordeeld dan vorig jaar, met respectievelijk een 7,8 en een 7,4. In 2022 werden deze servicedesks beoordeeld met een 7,2 en een 6,2.

De meeste respondenten vinden de servicedesk digitaal aanmelden prima (n = 9) of goed (n = 14). Ouders met positieve ervaringen werden snel (n = 3) en helder (n = 9) geholpen. Ouders met minder positieve ervaringen geven aan geen (concrete) informatie te hebben gekregen (n = 2).

Ook de servicedesk loting en matching werd in de open antwoorden positief beoordeeld. Ouders vonden deze servicedesk prima (n = 6) of goed (n = 14). Ouders met positieve ervaringen werden snel (n = 2) en goed (n = 6) geholpen. Ouders met minder goede ervaringen gaven aan dat ze alleen algemene of onpersoonlijke informatie kregen (n = 6).

De Helpdesk van OCO, het informatiepunt Ouders & Onderwijs en het gemeentelijk informatienummer 14020 en scoren ook alle drie hoger dan vorig jaar en gaan er respectievelijk 1,0, 1,5 en 3,1 punten op vooruit. Ouders zijn het meest tevreden met de Helpdesk van OCO, die een score van 8,2 toebedeeld kreeg (t.o.v. 7,2 in 2022). Het informatiepunt Ouders & Onderwijs is beoordeeld met een score van 8,0 (t.o.v. 6,5 in 2022) en het gemeentelijk informatienummer 14020 met een score van 6,4 (t.o.v. 3,3 in 2021). Kanttekening hierbij is dat deze laatste twee vraagloketten maar door enkele ouders beoordeeld zijn, in beide gevallen door 10 of minder.

Figuur 28. Gebruik en oordeel vraagloketten (ouders n = 948, gemiddeld cijfer is alleen gebaseerd op daadwerkelijke gebruikers)

Klacht- en bezwaarprocedure

Met vragen, opmerkingen of klachten over (de uitvoering van) de Kernprocedure kunnen ouders terecht bij OSVO (via povo@verenigingosvo.nl). Indien ouders bezwaar willen aantekenen tegen het plaatsingsaanbod kunnen zij deze richten aan de middelbare school van eerste voorkeur. Respectievelijk geeft slechts 34% en 36% van de ouders aan te weten waar zij terecht kunnen met klachten en bezwaren. Deze aandelen zijn vrijwel gelijk aan vorig jaar (respectievelijk 33% en 34% in 2022).

2.9 Tot slot

Ter afsluiting van de vragenlijst zijn ouders en leerlingen in de gelegenheid gesteld op- en aanmerkingen over de loting en matching te delen. Er waren 367 ouders (39%, t.o.v. 38% in 2022) en 153 leerlingen (28%; t.o.v. 21% in 2022) die een reactie hebben gegeven. De ouders die een reactie hebben gegeven waren overwegend negatief over (een deel van) de centrale loting en matching).

Meer dan vijftig ouders uiten **onbegrip** over de centrale loting en matching (n = 54). In sommige gevallen ontstaat onbegrip vanwege ideologische bezwaren, zoals de inperking van keuzevrijheid. Ook zien sommige ouders het proces als een 'loterij', 'circus' of 'black box' (n = 9). Dit hangt mogelijk samen met het feit dat ouders de procedure soms nog **onduidelijk** vinden (n = 17). Een deel van de ouders geeft bijvoorbeeld aan dat zij (de communicatie over) de **loting, hardheidsclausule, voorrangsregels, staartverbetering of reserve-lijst ondoorzichtig** vinden.

Daarnaast geven enkele ouders aan dat ze de procedure **oneerlijk** vinden, bijvoorbeeld vanwege de voorrangsregels (n = 11), deelname van leerlingen die niet in Amsterdam woonachtig zijn (n = 5), of de afwezigheid van een voorrangsregel voor broertjes en zusjes (n = 8). Er zijn daarnaast ouders die het proces wel **eerlijk** vinden (n = 10), maar die bijvoorbeeld pleiten voor algemene verbetering van het Amsterdamse scholensysteem (n = 4). Bovendien is een deel van de ouders tevreden dat de voorrangsregels na dit jaar worden afgeschaft (n = 10).

Verschillende ouders geven aan **teleurgesteld** te zijn met het proces en/of de uitkomst van de loting en matching (n = 28). Ouders geven ook aan dat het hele proces **stressvol** is (n = 56). Dit zou onder andere komen doordat het proces belastend is en een 'illusie van controle' geeft. Ook de **lengte van de voorkeurslijst** wordt genoemd als bezwaar. 47 ouders geven aan dat het erg lastig is om twaalf scholen op de voorkeurslijst te zetten en dat een kortere lijst de voorkeur van leerlingen beter zou weerspiegelen.

Het bezwaar over de lengte van de voorkeurslijst wordt vaak genoemd in combinatie met de inspanning die nodig is om **open dagen te bezoeken**. Uit de eerdere enquêtevraag bleek al dat ouders dit proces belastend vinden. Ouders geven aan dat open dagen veelal in één korte periode gepland worden, waardoor het bezoeken hiervan erg **tijdsintensief** is (n = 16). Bovendien worden de open dagen en de ScholenArenA als **druk** ervaren (respectievelijk n = 10 en n = 5). Er lijkt daarom behoefte te zijn aan meer **spreiding** van deze evenementen. Ook hebben ouders behoefte aan een centraal overzicht waar informatie over de procedure, de scholen en de open dagen wordt verzameld (n = 11).

De opmerkingen van leerlingen zijn grotendeels in lijn met de opmerkingen van ouders. Zo geven enkele leerlingen aan dat er **onduidelijkheid** is ontstaan door een gebrek aan informatie over middelbare scholen en het proces (n = 4) en dat ze het systeem **oneerlijk** vinden (n = 9). Verder geven verschillende leerlingen aan dat ze **teleurgesteld** zijn met het proces en/of de uitkomst van de loting en matching (n = 11). De leerlingen die aangeven dat ze niet blij zijn met de uitkomst noemen verschillende redenen, zoals dat de middelbare school

waarop ze zijn geplaatst op lange afstand ligt van hun huis (n = 3) en dat ze het jammer vinden niet met vrienden op een nieuwe school te komen door het lotingsysteem (n = 5). Ook benoemen enkelen dat het moeilijk was om als 'één van de enige in hun klas' niet op een school geplaatst te zijn die hoog op hun voorkeurslijst stond (n = 3).

Verder hebben leerlingen het proces van loting en matching net als veel ouders als **spannend** (n = 16) of **stressvol** (n = 4) ervaren. Enkelen leggen uit dat dit komt door de inspanning om **open dagen te bezoeken**, omdat deze vol zaten (n = 3) of de spreiding van de open dagen niet goed was (n = 7).

Bijlage 1. Respons enquête

Tabel 3 geeft de respons op de online vragenlijst weer ten aanzien van het totaal aantal deelnemers aan de centrale loting en matching.

Tabel 3. Respons enquête naar doelgroep (2023) op basis van deelnemers loting (n=7.779)

Doelgroep	Respons vragenlijst	
	Absoluut	% van populatie
Ouders	948	12%
Leerlingen	557	7%

De steekproef van 7% van de leerlingen en 12% van de ouders is voldoende groot om betrouwbare uitspraken te kunnen doen die voldoende representatief zijn voor de groep ouders die heeft deelgenomen aan de loting en matching.

Representativiteit steekproef ouders en leerlingen

Tabel 4. Verdeling steekproef en populatie naar schooladvies

Advies	Respons ouders	
	Absoluut	% van populatie
VMBO-Basis	16	2%
VMBO-Basis / Kader	31	3%
VMBO-Kader	33	3%
VMBO-Theoretisch (T)	88	9%
VMBO-T / HAVO	117	12%
HAVO	128	14%
HAVO / VWO	161	17%
VWO	374	39%
Totaal	948	

Tabel 4 laat zien hoeveel ouders van leerlingen per schooladvies de vragenlijst ingevuld hebben.

Tabel 5 geeft een overzicht van de verdeling van de leerlingen naar aanleiding van hun plaatsing. De groep leerlingen die een plaatsingsaanbod van de school van eerste voorkeur heeft ontvangen is in de steekproef kleiner dan in de populatie. Alle andere groepen, oftewel de leerlingen die een aanbod van de school van 2^e voorkeur of lager op de lijst hebben ontvangen, zijn iets oververtegenwoordigd. Het feit dat de eerste groep ondervertegenwoordigd is zal komen doordat ouders van leerlingen met een gunstig plaatsingsaanbod het minder relevant achten aan een tevredenheidsonderzoek mee te doen.

Tabel 5. Verdeling steekproef en populatie naar plaatsing

Plaatsing op plek voorkeurslijst	Respons ouders		Populatie	
	Absoluut % van populatie	Absoluut % van populatie	Absoluut % van populatie	Absoluut % van populatie
1	633	66,8%	6.099	78,4%
2	120	12,7%	785	10,1%
3	52	5,5%	405	5,2%
4	38	4,0%	189	2,4%
5	15	1,6%	120	1,5%
6	23	2,4%	61	0,8%
7	11	1,2%	63	0,8%
8	12	1,3%	30	0,4%
9	14	1,5%	16	0,2%
10	11	1,2%	10	0,1%
11	4	0,4%	1	0,0%
12	2	0,2%	0	0,0%
Weet ik niet meer	13	1,4%	-	-
Totaal	948		7.779	

Bijlage 2. Aanvullende uitsplitsingen

Aantal open dagen	VMBO-B	VMBO-B/K	VMBO-K	VMBO-T	VMBO-T / HAVO	HAVO	HAVO / VWO	VWO
Geen	6%	7%	3%	5%	1%	3%	2%	2%
1	19%	20%	3%	6%	6%	2%	2%	1%
2	13%	27%	9%	6%	3%	2%	4%	2%
3	31%	3%	18%	8%	6%	5%	4%	2%
4	6%	20%	33%	6%	10%	6%	4%	2%
5	6%	7%	3%	15%	11%	9%	4%	1%
6	0%	3%	9%	14%	12%	4%	8%	5%
7	6%	0%	0%	5%	8%	3%	8%	4%
8	0%	0%	6%	9%	7%	5%	4%	9%
9	0%	0%	0%	3%	3%	2%	4%	2%
10	13%	10%	15%	22%	16%	9%	12%	12%
11	0%	0%	0%	0%	2%	2%	3%	5%
12	0%	0%	0%	3%	4%	15%	9%	11%
Meer dan 12	0%	3%	0%	0%	10%	32%	33%	43%

Tabel 6. Aantal bezochte open dagen uitgesplitst per schooladvies (n=945). De ouders die niet (meer) wisten hoeveel open dagen zij hebben bezocht zijn buiten beschouwing gelaten (n=3)

Niveau	% dat (zeer) tevreden is
vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k	83%
vmbo-t, vmbo-t/havo	78%
havo, havo/vwo, vwo	83%

Tabel 7. Percentage ouders dat (zeer) tevreden is met de plaatsing van hun kind uitgesplitst naar schooladvies (n = 948)

Contact:

Dialogic
Hooghiemstralein 33
3514 AX Utrecht
Tel. +31 (0)30 215 05 80
Fax +31 (0)30 215 05 95
www.dialogic.nl